

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Quid de Perfectionibus non simpliciter simplicibus sentiendum:
dicíne ullo modo possint in Deo existere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

totum: cum illo ager, cum illo species calis, cum illo species terra &c. ac demum subdit, In ipso vita erat, quicquid factum est. Sic S. Gregor. Nyssen. lib. 1. de hominis officio cap. 16. Dei, inquit, natura, perfecta quedam copia est honorum omnium. Pro quo etiam facit, quod S. Thomas hic q. 4. a. 2. Corp. ex S. Dionysio, affert de Divin. Nominib. c. 5. ubi de Deo loquens, sic habet: Non quidem hoc est, hoc autem non est, sed omnia est, & omnium causa. Denique S. Greg. Nazian. Orat. 2. in Pascha, circa medium: Deus, inquit, Universum id, quod est, complectitur, quasi Pelagus quoddam essentia immensum, & interminatam.

VI. Perfectiones omnes simpliciter simplices in Deo formaliter existunt.

Vna perfectio simpliciter simplex aliam non excludit.

Restat explicemus quo modo rerum omnium perfectiones in Deo contineantur, Inprimis itaque perfectiones omnes simpliciter simplices formaliter in Deo reperiuntur. Ratio est clara: cum enim perfectio simpliciter simplex nullam in se involvat imperfectionem, imò, ut sect. precedente vidimus, ejusmodi sit, ut eam melius sit habere quam non habere, unaque aliam ex eodem subiecto, vel quasi subiecto, non excludat, ipso facto quòd Deus unam ex perfectionibus hinc non haberet, caret perfectione aliqua possibili, sicque aliquis in eo esset defectus, nec foret Ens omnium perfectissimum; Ens namque illud quod hanc etiam perfectionem simpliciter simplicem haberet (sicut jam ostendimus habere posse, cum una perfectio simpliciter simplex, ut dixi, aliam non excludat) foret Deo perfectius. Deus itaque est formaliter substantia, spiritus, sapiens, omnipotens, immensus &c. nec ex hujusmodi perfectionibus ulla ei deest, aut deesse potest.

SECTIO TERTIA.

Quid de Perfectionibus non simpliciter simplicibus sentiendum: dicine ullo modo possint in Deo existere.

I. AD alias rerum creaturarum perfectiones quod attinet, eas nimirum quæ non sunt simpliciter simplices, sed imperfectionem in se aliquam involvunt, quales sunt ratio equi, leonis, lapidis &c. in Deo formaliter existere non possunt. Imò nulla omnino rerum creaturarum perfectiones, quæ tales, in Deo reperi possunt, cum plurimas sibi imperfectiones habeant permixtas: à Deo proinde, Ente perfectissimo, quam longissimè sunt removendæ, utpote in quo ne minimus existere nævus possit. Imò, hoc quisquis assereret, in doctrinam incideret Almarici, quam Disp. precedente vidimus à Concilio Lateranensi damnatam, non ut erroneam tantum, sed insanam.

II. Non desunt tamen nonnulli, qui doceant eadem numero perfectiones creaturarum in Deo formaliter reperiiri, quamvis non eodem modo quo reperiuntur in creaturis. At hoc planè est impossibile; sic enim Deus ex creaturis coalesceret, essetque quid ex rebus quibusque vilissimis compactum & confarcatum. Deinde, si eadem entitas seu realitas sit in Deo & arbore, vel formica, Deus realiter cum arbore, formica, & id genus aliis, adeoque cum rebus omnibus creatis identificaretur. Imò, ulterius sequitur, rem nullam creatam unquam primò produci, cum quicquid est in creaturis, secundum hos Auctores, prius realiter existat in Deo.

Alii denique affirmant, rerum creaturarum perfectiones, etiam numero easdem, in Deo reperiiri, seclusis tamen imperfectionibus. At sanè hi pugnantia loqui videntur: ratio enim lapidis ex gratiâ, ita insitas sibi & immixtas, atque in essentiali suo conceptu involutas habet imperfectiones, ut quisquis eam ab his separare contenderit, separaverit illam à seipsâ. Quisquis nimirum rationem lapidis mente concipit, corporeum quiddam representat, materiale, divisibile, susceptivum accidentium, & id genus alia in se per identitatem complectens: siquis verò eam sine his concipiat, non rationem formalem lapidis, sed aliud illius loco concipit. Deinde, impossibile est ut eadem numero entitas à parte rei identificetur cum Deo & creaturis; sic enim esset à se & ab alio, creata & increata, corruptibilis & incorruptibilis &c. quæ in eandem rem cadere per nullam potentiam possunt. Illa etiam hic urgent, quæ numero precedente allata sunt contra alios.

Neque de crassioribus tantum hinc rerum creaturarum perfectionibus, quæ hæctenus diximus, sunt intelligenda, sed nec puriores illæ & ab omni terrenâ concreione immunes, ut Sapiencia, & ejusmodi alie, in Deo prout in creaturis sunt, reperiuntur, cum quicquid creatum est, imperfectionem in se semper aliquam involvat. Quæ itaque in Deo est Sapiencia, quamvis in communi sapientie ratione cum creatâ conveniat, est tamen ab eâ plus quam specie, imò genere, diversa.

Dici nihilominus aliquo modo potest, Deum omnes rerum creaturarum in se perfectiones complecti, non quòd easdem numero contineat, hoc enim jam rejectum est, sed quòd nobiliore longè modo præstare ea possit, quæ præstantur à creaturis. Homo exempli g. labore maximo, sudore, ac studio scientiam aliquam addiscit, variis tamen erroribus (quæ humani ingenti imbecillitas est) permixtam, eamque deinceps non nisi longo tempore, & summâ cum defatigatione ac molestiâ in alios transfundit. Deus sine labore ullo, aut studio ejusdem rei scientiam infinites perfectius possidet, & momento in quos voluerit, derivat. Ignis cum agentibus frigidis luctando, qualitates in eas suas, & formam sensum inducit: agendo tamen repatitur, & virium aliquid in luctâ amittit. Deus autem in res qualque frigidissimas calorem intensissimum, & ignem sine resistentiâ ullâ, aut virium imminutione, unico instante inducit: ipse nimirum dixit & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt, eique cuncta ad nutum parent & obsequuntur. Tandem (ut exemplis, quæ infinita afferri possunt, modum faciam) Rosa eximîâ quadam venustate intuentium oculos oblectat; sed marcescit illicò, ac penè dum floret, deflorescit. Deus beatos infinita pulchritudine pascit ac recreat, eaque nunquam interitura.

Neque reipsâ differre existimo quod cum S. Thomâ hic 2. 4. a. 2. & q. 8. de verit. a. 16. ad 11. docent passim Theologi, Deum scilicet omnes rerum creaturarum perfectiones continere eminenter. Quod etiam docet acutissimus Carimus in Theol. rationali, medita. 4. artic. 4. Porro continere aliquid eminenter, non solum est, rem illam in perfectione excedere; Angelus enim hominem, & homo reliquas res creatas in perfectione excedit, nec tamen hominem Angelus, aut res alias omnes homo dicitur continere eminenter. Ad continentiam ergo eminentialem alicujus rei, duo requiruntur, tum ut id quod eam continet, sit re illâ perfectius; tum ut eam possit producere, suæque

III. Dicunt aliqui, perfectiones creaturarum easdem numero esse in Deo, seclusis imperfectionibus.

Omnis perfectio creatâ imperfectionibus est permixta.

IV. Sapiencia creata, quæ talis, in Deo non reperiuntur.

V. Quo sensu dici possit, Deum rerum creaturarum perfectiones continere, seclusis imperfectionibus.

Summâ inter Deum & res creatas in agendo dissimilitudo.

VI. Deus perfectiones omnes creaturarum continere eminenter.

Quid sit, aliquid continere eminentem.

TOMVS I. suæque perfectionis ei aliquid impertire : quorum utrumque Deo perfectissimè conuenit, utpote qui & res omnes creatas infinite in perfectione superet, & eas possit producere, inò & effectus earum omnes, idque multo præstantius, ut numero præcedente vidimus, quam res ipsæ eos producant. Deinde, est causa rerum exemplaris, utpote ad cuius similitudinem fiunt creaturæ, singulæque diuinam naturam participant. Quas ob causas dixit S. Augustinus lib. 5. de Genesi ad lit. cap. 15. *Creaturam verius esse habere in Deo, quam in natura propria.* Eodem modo loquitur S. Anselmus in Monol. cap. 35. *Omnis, inquit, creata substantia, tanto verius est in Verbo, & intelligentiæ Creatoris, quam in seipsa : quanto verius existit creatrix, quam creata essentia.*

S. Augustinus.

S. Anselmus

VII.

Vtrum monstra natura & moris in Deo continentur eminenter.

Objicies primò, Odium Dei, error, monstra, & similia tum nature, tum moris peccata, aliquid in se habent perfectionis, cum aliquam habeant entitatem, & tamen hæc in Deo non continentur eminenter, horum namque Deus non est causa, ergo omnes rerum creaturarum perfectiones in Deo non reperiuntur. Respondetur, hæc proprie dici non posse habere perfectionem, cum sint res imperfectæ, & defectus. Lato tamen illo modo quo dicuntur habere aliquam perfectionem, quia scilicet aliquam habent entitatem, dici etiam possunt contineri in Deo eminenter: qui quamvis dici nequeat illorum causa, realem tamen in se virtutem continet, eorum, ut res physice sunt, productivam.

VIII.

Quo pacto Deus in se perfectissimus res imperfectas producat.

Ut autem Deus res imperfectas producat, non est opus ut ipse sit imperfectus, sed vel ut virtutem suam, & concursum universalem ad causæ alicujus creatæ imperfectæ ac defectibilis exigentiam applicet, ut in iis de quibus numero præcedente,

contingit: vel si de aliis, igne scilicet, aquâ, & similibus sit sermo, non magis repugnat Deum, causam perfectissimam, limitatas iis perfectiones, cuiusque naturæ & capacitati conformes, tribuere, quam ditissimum aliquem Principem, ex innumeris, quos possidet, thesauris, pauperi elemosynam, decem ex gratiâ, aut viginti aureos largiri. Dicere autem, Deum, quia ipse limitatus non est, & imperfectus, non posse res limitatas & imperfectas producere, perinde est ac si quis assereret, mare, quia ipsum exiguum non est, non posse aquam in vasa exigua ex immensis suis fluctibus derivare.

Ad communem verò illum loquendi modum, quo dici solet, *ideo Deum producere, & ex se fundere posse creaturas, quia in se illas continet*; quo etiam loquendi modo uti video S. Thomam hic, q. 4. a. 2. Resp. intelligendum hoc esse in sensu formali, sicut cum dicitur, *ideo Petrus esse hominem, quia est animal rationale*: idem quippe est continere eminenter creaturas, & posse eas producere, juxta ea quæ hæcenus sunt dicta.

Objicies secundò: si Deus omnes rerum creaturarum perfectiones in se non continet, sequi hoc complexum *Deus & creatura esse perfectius solo Deo*; creatura namque addit aliquid perfectionis in Deo non reperiuntur. Respondetur cum communi, complexum illud ex Deo & creaturâ esse perfectius Deo solo extensivè, non intensivè & simpliciter: Deus siquidem, esto perfectiones creaturarum non contineat formaliter; eminentissimo tamen modo in illo cunctæ reperiuntur, effeque virtute omnes: esse autem creaturas formaliter, magnam in eo argueret imperfectionem, ut jam ostensum est.

IX.
Quo sensu verum sit, Deum ideo producere posse creaturas, quia illas in se continet.

X.
Sitne complexum ex Deo & creaturis perfectius sit Deo solo.

DISPUTATIO SEPTIMA.

De Bonitate, & Infinitate Dei.

SECTIO PRIMA.

Qua ratione Deus sit Summum bonum.

I.

Bonum idem est ac perfectum.

BONUM, ut Disp. 3. Metaph. dixi, Sect. 2. idem est ac perfectum, seu integrum: quod proinde quatuor modis dici, *Essentialiter, Substantialiter, Integraliter, & Accidentaliter*, ibidem ostendi. Bonum verò simpliciter infinitum; ut loco citato dixi, est solus Deus, omnem nimirum perfectionem excogitabilem in se complectens. Res verò creatæ, in suo quæque genere sunt bonæ, quatenus scilicet micæ quædam, aut scintillæ bonitatis ac perfectionis ex infinito illo honorum omnium fonte & scaturigine in se derivatas continent.

Bonum simpliciter infinitum, solus Deus.

II.

Bonum duplex, absolutum, & respectivum.

Bonum est duplex, absolutum, & respectivum. Bonum absolutum illud vocatur, quod in se perfectionem habet sibi debitam, de quo proxime dictum est. Bonum verò respectivum, seu relativum, illud censetur, quod alteri bonum est, vocaturque *Bonum convenientie*. Hæc autem duæ rationes boni, non in omni semper se bonâ inveniuntur; quod

enim in se bonum est, alteri frequenter est malum: sic calor & frigus ut ostendit, in se bona sunt, utpote in ratione caloris & frigoris perfectæ; ille tamen aquæ malus est, hoc igni: & sic de aliis.

Deus itaque, in utroque genere est summum bonum, & in se scilicet usquequaque completus ac perfectus, ut Disp. præcedente, sect. secundâ declaratum est, & nobis convenientissimum: prima bonitas cum constituit objectum Charitatis, secunda Spei; quamvis reipsâ utraque bonitas realiter sit eadem, discrepantia autem in diversâ tantum illius consideratione & comparatione sita est.

Duplicem hæc boni rationem in Deo reperitam clarissimè tradit Scriptura & Patres. Quoad primam enim, bonitatem scilicet absolutam, Deus ubique in divinis literis bonus nuncupatur. Ad quam rem S. Augustinus lib. 1. de Trin. cap. 2. ait, *Trinitatem Divinarum Personarum esse summum bonum, quod purgatissimi mentibus cernitur.* Et l. 8. de Trin. c. 3. Deum vocat *Bonum omnis boni*, illud scilicet, à quo, velut ab uberrimo fonte, res omnes creatæ, quicquid habent bonitatis, recipiunt. Quoad aliam verò Dei bonitatem, prout nimirum nobis bonus est, inprimis Psal. 71. v. 1. dicitur, *Quam bonus Israel Deus his, qui recto sunt corde.* Et Thren. 3. vers. 25. *Bonus est Dominus sperantibus in eum, anima querenti illum;*

III.
Deus omni modo est summum bonum.

IV.
Dei Bonitas in Scripturis exprimitur.